

'สมคิด'ชี้'ฟินเทค'เร็ว-แรง อนาคตใหม่ภาคการเงินไทย

หมายเหตุ - นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ปรากฏาเปิดงานเสวนา "ฟินเทค นวัตกรรมการเงิน เรื่องใกล้ตัวที่ต้องรู้" จัดโดยบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ โดยมีประชาชนที่สนใจเข้าร่วมรับฟังจำนวนมาก เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน

สิ่งที่จะมาพูดในวันนี้คือ เรื่องที่ได้คาดคะเนไปเยือนประเทศญี่ปุ่นและเพิ่งกลับมาได้ไม่กี่วันนี้ โดยการเดินทางไปเยือนญี่ปุ่นครั้งนี้ ถือเป็นสิ่งที่ดีมาก ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากทางญี่ปุ่น

ซึ่งแบ่งได้ 3 เรื่องหลัก คือ 1.ไทยได้ตอกย้ำถึงความต้องการที่จะเป็นศูนย์กลางในภูมิภาค หรือซีแอลเอ็มวีที โดยถ้าหากไทยต้องการเป็นศูนย์กลางก็ต้องให้แต่ละประเทศร่วมสนับสนุนกับไทยด้วย รัฐบาลจึงมีแผนที่จะจัดทำแผนแม่บทระยะยาวกับประเทศในภูมิภาค อาทิ แผนแม่บทไทย-พม่า แผนแม่บทไทย-กัมพูชา และแผนแม่บทไทย-ลาว รวมทั้งให้ยักษ์ใหญ่อย่างญี่ปุ่นเข้ามาสนับสนุนแผนดังกล่าว จะสร้างความได้เปรียบของประเทศไทยในระยะยาวอีกทาง 2.การเดินทางไปครั้งนี้ ถือเป็นครั้งแรกที่กระทรวงเศรษฐกิจการค้าและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น (เมต) ได้ลงนามร่วมกับประเทศไทย ในเรื่องการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (อีอีซี)

ซึ่งถือเป็นก้าวที่สำคัญมากของประเทศไทย และเป็นการชี้้นำให้ธุรกิจและผู้ประกอบการของญี่ปุ่นเห็นว่าประเทศไทยจะมีโครงการอะไร และจะเข้ามาร่วมช่วยเหลืออะไร รวมทั้งเมตเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเอสเอ็มอีไทย รัฐบาลใช้เวลาครึ่งปีในการออกนโยบายอีอีซี ซึ่งปกติแล้วการจะทำโครงการใหญ่ขนาดนี้ไม่ใช่ของง่าย การที่รัฐบาลได้ร่วมลงนามกับเมตจึงเท่ากับการประทับตราว่าโครงการดังกล่าวเป็นของจริง ไม่ใช่โครงการที่ลอยอยู่บนฟ้า 3.ท่ามกลางความแข่งขันที่รุนแรงของภูมิภาค ทำให้ขณะนี้ยังมีนักธุรกิจญี่ปุ่นจำนวนมาก กำลังสนใจอยู่ จะเลือกลงทุนที่ไทย อินโดนีเซีย หรือเวียดนาม เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงเตรียมจัดงานเฉลิมฉลองธุรกิจ

ไทย-ญี่ปุ่น ในโอกาสที่ครบรอบความสัมพันธ์ 130 ปี เพื่อต้องการสื่อภาพความยิ่งใหญ่และความสัมพันธ์ ทั้งสองประเทศไปยังผู้ประกอบการญี่ปุ่นให้หันมายังไทย ซึ่งทางเมดิคินยันแล้วว่าในวันที่ 11 กันยายน 2560 เตรียมที่จะนำคณะมายังประเทศไทย

ในวันนี้ ญี่ปุ่นกำลังเดินทางสู่การเป็นสังคม 5.0 โดยจะใช้เทคโนโลยีของอินเทอร์เน็ต หรืออินเทอร์เน็ตออฟธิงส์ การใช้ชีวิตตามาเปลี่ยนสังคม ซึ่งต่อไปจากนี้ทั้งสังคมจะถูกเชื่อมโยงด้วยข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำไปวิเคราะห์แก้ไขปัญหามากมายให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ การวิเคราะห์การระบาดทางแพทย์ เพื่อรักษาคนไข้ได้ตรงจุด การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ถนน เพื่อลดอุบัติเหตุทางถนน เมื่อเป็นเช่นนี้ ผมจึงเชื่อว่าอนาคตข้างหน้าบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทยจะถูกเปลี่ยนเป็น 4.0 อย่างแน่นอน

การเข้าสู่สังคม 5.0 ของญี่ปุ่น มีหนึ่งในนโยบายที่สำคัญคือ การมุ่งใจให้คนหนุ่มสาวจากทั่วโลกไปทำงานที่ญี่ปุ่น เรียนภาษาญี่ปุ่น โดยสามารถออกเป็นกรีนการ์ดได้เมื่อทำงานครบ 1 ปี ส่วนทางกับประเทศไทยที่ต้องการคนสังคมเปิด แต่หัวปิด อะไรที่คิดว่าจะแย่งงานวิชาชีพไม่ทำ ซึ่งถือเป็นโจทย์ใหญ่ที่ต้องแก้ไข

ประเด็นเรื่อง 4.0 เป็นเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะประเทศไทยเท่านั้น แต่ก่อนหน้านีประเทศญี่ปุ่นได้นำร่อง 4.0 และกำลังก้าวเข้าสู่ 5.0 ไปแล้ว นอกจากนี้ประเทศสิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ และประเทศอื่นๆ ทั่วโลกก็เริ่มขยับแล้ว ซึ่งประเทศไทยเพิ่งเริ่มขยับเมื่อปีเศษที่ผ่านมา

ขณะที่ก่อนหน้านั้นไม่เคยพูดถึง การเข้าสู่ 4.0 ได้นั้นจะต้องเพิ่มมูลค่าให้สินค้า เพิ่มนวัตกรรมใหม่ สร้างองค์ความรู้จากจุดนั้นจึงเกิดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ หรือนิวเอสเสิร์ฟต้องการผู้เล่นใหม่ในตลาดหรือสตาร์ทอัพที่จะเข้ามาร่วมพัฒนานวัตกรรมใหม่ สร้างแรงหนุนใหม่ให้ระบบเศรษฐกิจให้มีมูลค่ามากขึ้น ผลักให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี) โตได้แต่สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นยากมาก เหมือนหุ้ยทะเลหุ้ยหาพบเห็นหน้าจริงๆ แล้วกลับคิดไม่ออกทำไม่เป็น แต่สิ่งเหล่านี้ต้องเกิดขึ้นให้ได้

ทั้งนี้ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาดังกล่าวต้องไม่ใช่แค่อุตสาหกรรมจริง (เรียลเซคเตอร์) เท่านั้น การพัฒนาจะไม่สำเร็จได้หากภาคการเงินไม่พัฒนาคู่ขนานไปด้วย หากภาคการเงินพัฒนาได้ดีได้รับการดูแลที่ดีจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมเรียลเซคเตอร์โตไปด้วย แต่ถ้าภาคการเงินไม่เดินคู่กันไม่แมตซ์กับภาคอุตสาหกรรมจริงก็จะเกิดหายนะแบบต้มยำกุ้ง

ดังนั้น ยุคแห่งดิจิทัลกำลังแผ่เข้าไปทางการเงินเพียงแต่ในอดีตการเปลี่ยนแปลงการเงินเกิดขึ้นช้า

“...ฟินเทค เป็นสิ่งที่เร็ว แรง และเป็นสิ่งที่คนรุ่นใหม่ที่มีความคิดอ่านคิดค้นขึ้นมาเหมือนกับสตาร์ทอัพในเรียลเซคเตอร์แต่เร็วกว่าเพราะอยู่บนพื้นฐานของอินเทอร์เน็ต หากไม่ดำเนินการก็ไม่สามารถแข่งกับประเทศอื่นได้...”

เพราะมีธนาคารพาณิชย์เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ให้บริการทุกอย่างในเครือข่ายทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ดูแลเรื่องเสถียรภาพการเงินที่เหมาะสม แต่สิ่งเหล่านี้มีจุดอ่อนหลายอย่าง แต่พอดิจิทัลเกิดขึ้นมากก็มีคนนำเทคโนโลยีบุกการเงินกลายเป็นฟินเทค ที่เป็นนวัตกรรมทางความคิดคนรุ่นใหม่เห็นจุดอ่อนของภาคการเงินและบริการทางการเงินจึงเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมาเพื่ออุดช่องโหว่ดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีที่ขับเคลื่อนในขณะนี้ มีทั้งหมด 3 ช่องทาง คือ 1.โทรศัพท์มือถือเคลื่อนที่ (โมบายโฟน) ทำให้เกิดบริการใหม่ เกิดความสะดวกสบาย ลดต้นทุน ความถี่ เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจนับไม่ถ้วน 2.การเชื่อมโยงข้อมูล หรือบิ๊กดาต้า ทำให้ผู้ประกอบการทราบข้อมูลของลูกค้าและอยู่ในที่ห่างไกล หรือเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก ผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาตัดสินใจเพื่อปล่อยสินเชื่อให้รายย่อยได้ ซึ่งเกิดขึ้นแล้วในธุรกิจของอะลีบาบา จุดแข็งของผู้ประกอบการที่ใช้บิ๊กดาต้าคือ มีข้อมูลที่ธนาคารไม่มี โดยเก็บข้อมูลจากการใช้โทรศัพท์มือถือ พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านอินเทอร์เน็ตตัวนี้จะแรงขึ้นเรื่อยๆ และมีประโยชน์มหาศาล เพราะไม่มีธนาคารใดที่จะปล่อยสินเชื่อเอสเอ็มอีที่ไม่มีข้อมูล เนื่องจากไม่มีพนักงานเพียงพอที่จะรู้จักผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กรายรายคน ซึ่งฟินเทคสามารถเก็บข้อมูลทะลุข้อจำกัดต่างๆ ให้บริการในสิ่งที่ผู้ประกอบการด้านการเงินขนาดใหญ่ไม่สามารถทำได้ ส่งผลให้เกิดความเท่าเทียมกันขึ้นสังคม

3.บล็อกเชนและเงินดิจิทัล เช่น บิทคอยน์ เป็นสิ่งที่มาแรงมากสำหรับคนรุ่นใหม่และมีเสียงเรียกร้องให้ธนาคารกลางของแต่ละประเทศทำบิทคอยน์ขึ้นมาเองด้วย

ดังนั้น โดยสรุปคือ “ฟินเทค” เป็นสิ่งที่เร็ว แรง และเป็นสิ่งที่คนรุ่นใหม่ที่มีความคิดอ่านคิดค้นขึ้นมาเหมือนกับสตาร์ทอัพในเรียลเซคเตอร์แต่เร็วกว่าเพราะอยู่บนพื้นฐานของอินเทอร์เน็ต หากไม่ดำเนินการก็ไม่สามารถแข่งกับประเทศอื่นได้ และต้องพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเงินให้ทันต่อการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมจริง

อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าผู้ประกอบการธนาคารขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการค้าปลีกต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงิน บางรายเข้ามาโดยไม่มีทางเลือกเพราะนี่คืออนาคตใหม่ของภาคการเงินไทย หากไม่เข้ามาร่วมด้วยอนาคตก็ลำบากแน่นอน

ขณะที่ระบบนิเวศอื่นทั้งด้านการเงินการคลัง ผู้กำกับดูแลก็ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ก็เข้าไปร่วมว่าจะทำอะไรให้เกิดประโยชน์ที่ดีที่สุด ทั้งการปกป้องความเสี่ยงการสนับสนุนการพัฒนา ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ก็เป็นส่วนที่สำคัญมากเพราะเดิมเป็นผู้กำกับดูแล แต่อนาคตต้องคอยให้การสนับสนุนฟินเทคให้เข้ามาทดสอบ และต้องดูว่าการควบคุมดูแลอย่างไรให้เหมาะสม พอดี พอสมควรสำหรับการพัฒนาและการป้องกันความเสี่ยง หากจะมาบล็อกอะไรที่เป็นเสี่ยงทั้งหมดอนาคตก็เกิดขึ้นไม่ได้

ดังนั้น การจัดงานครั้งนี้ถือเป็นเรื่องที่ดีเพราะคนยังไม่รู้จักฟินเทคดีพอ ให้ทุกฝ่ายทั้งคลัง ธปท. ผู้ประกอบการภาคธนาคารเข้ามาร่วม ซึ่งในอนาคตอาจจะเชิญอาจารย์มหาวิทยาลัยที่เป็นผู้คิดค้นมาร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยจะเป็นเรื่องที่ดี กำลังคนเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการพัฒนาฟินเทคเห็นได้จาก ธปท.มีทีมงานเพื่อดูแลเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะงานวันนี้จึงเป็นเรื่องที่ดีมากที่จัดขึ้นมา เราต้องช่วยกันสื่อให้ทั่วทั้งโลก เพราะในอนาคตเราจะไม่แค่เป็นฟินเทคในประเทศแต่เราจะเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ทั้งด้านเรียลเซคเตอร์และภาคของฟินเทคของภูมิภาคซีแอลเอ็มวีที

การสื่อสารที่ดีคือสื่อถึงอนาคตไม่ใช่สื่อแต่เรื่องว่าวันนี้มีใครตาย อยากให้ “มติชน” เป็นหนึ่งในสื่อเสาหลักที่ทำให้ประเทศมีแต่เรื่องดีๆ อะไรที่เป็นข่าวที่ตามใจสังคมขอความกรุณาไม่ต้องนำไปลง

รัฐบาลที่ดีไม่ใช่รัฐบาลที่มาจากใจประชาชน แต่เป็นรัฐบาลที่รู้ว่าอะไรดีกับประเทศอะไรที่ดีกับประชาชนแล้วทำสิ่งนั้นนี่คือหน้าที่ และสื่อก็เหมือนกัน ต้องดูว่าอะไรเป็นอะไร ต้องขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ร่วมจัดงานในวันนี้